

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-76/22-E

Název	Základní škola Lanškroun, náměstí Aloise Jiráska 139, okr. Ústí nad Orlicí
Sídlo	nám. A. Jiráska 139, Lanškroun-Vnitřní Město 563 01 Lanškroun
E-mail	reditelka@zsaj.cz
IČ	61 234 001
Identifikátor	600 104 737
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Monika Dušková
Zřizovatel	město Lanškroun
Místo inspekční činnosti	nám. A. Jiráska 139, Lanškroun nám. J. M. Marků 80, Lanškroun
Termín inspekční činnosti	7. až 9. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Lanškroun, náměstí Aloise Jiráska 139, okr. Ústí nad Orlicí (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny. Využívá dvě budovy na adrese náměstí A. Jiráska 139 a náměstí J. M. Marků 80, kde jsou umístěny třídy prvního stupně, školní družina a školní jídelna-výdejna provozovaná jiným právním subjektem.

V době inspekce se v základní škole vzdělávalo 468 žáků ve 20 třídách, kapacita školy je využita z 94 %. Aktuálně škola poskytuje podpůrná opatření 53 žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Deset žáků plní povinnou školní docházku v zahraničí. Výuka je vedena podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Učíme se pro život*. Činnost školní družiny se uskutečňuje v pěti odděleních podle školního vzdělávacího programu pro školní družinu *Se šluníčkem za poznáním*. Přihlášeno bylo 114 žáků, nejvyšší povolený počet účastníků je naplněn ze tří čtvrtin.

Hodnocení podmínek vzdělávání

K rozvoji školy ředitelka přistupuje s potřebnou znalostí podmínek vzdělávání ve městě i reálných možností školy. S cíli a prioritami seznámila pedagogy, zástupce žáků a rodičů a ve spolupráci s nimi se je postupně snaží naplňovat. Způsob řízení je ve škole založený na respektující komunikaci, vzájemné informovanosti a spolupráci. Měsíčně se konají pravidelné porady pedagogů, provozní porady nebo v různých formách jednání se zákonnými zástupci. Pravidla organizace jsou účinně nastavena ve vnitřních dokumentech, vhodné je sjednotit a zpřehlednit jejich aktualizované a doplňované verze. V důsledku vzniklých personálních změn a období pandemie byla četnost hospitační činnosti vedení školy i vzájemných hospitací pedagogů minimální. To příliš nepříspělo ke zlepšování hodnotících procesů úrovně vzdělávání. Z vedených záznamů metodických orgánů školy je zřejmá snaha o nastavování společných pravidel a postupů, v části z nich sjednocení klasifikace i kolegiální sdílení dobrých nápadů a zkušeností.

Pedagogický sbor se přibližně z jedné třetiny obměnil a věkové spektrum je nyní poměrně široké. Příslušná oborová odbornost (aprobace) nyní chybí na druhém stupni zejména pro český jazyk a matematiku. Odborná kvalifikace učitelů je lépe zastoupena na prvním stupni, pouze jedna z vyučujících teprve dokončuje potřebné studium. Kvalifikační předpoklady splňují vychovatelky školní družiny. Od minulé inspekce se rozšířil počet asistentek pedagoga. Ke změně došlo na pozici zástupkyně ředitelky, která zároveň předala oblast výchovného poradenství vyučující, která získává potřebné kompetence specializačním studiem. Postupně nastavuje pravidla spolupráce např. asistentek pedagoga s učiteli. Účinná metodická pomoc vyučujícím při naplňování a vyhodnocování funkčnosti podpůrných opatření určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zatím méně zřejmá. Kariérovému poradenství se věnuje další pedagog. Pozitivní je výkon dalších specializovaných činností koordinátory s absolvovaným studiem.

Vedení školy vytváří vhodné podmínky pro pedagogický rozvoj učitelů formou dalšího vzdělávání. Někteří učitelé využili nabídky seminářů připravené místní *MAS Lanškrounsko*, učitelé zapojení do projektu *Erasmus+* měli možnost poznat fungování zahraničních škol nebo se zdokonalovali v kurzu anglického jazyka. Návštěvu mezinárodní konference zaměřené na inkluzivní vzdělávání umožnil e-twinningový projekt. Obohacením profesního rozvoje učitelů byly četné on-line semináře k prohlubování odborných znalostí i zvyšování dovedností v nových nástrojích pro distanční vzdělávání. Část učitelů se zaměřila na proškolení ve Feuersteinově metodě instrumentálního obohacování využitelnou

k nápravě obtíží v učení, rozvíjení poznání a logického myšlení žáků, kterou realizují v předmětu osobnostně sociální výchova.

Průběžně se zlepšují materiální podmínky školy. Úspěšně byla dokončena venkovní učebna a zahradní terasy pro obohacení výuky předmětů, zejména přírodovědných a pracovních činností, ale i volnočasové aktivity a relaxaci žáků i učitelů. Podařilo se upravit volné prostory pro školní knihovnu a studovnu. K výuce na druhém stupni jsou často využívané modernější odborné učebny (počítačová a jazyková). K různým účelům pak nově vybavená jídelní část cvičné školní kuchyňky. Podmínky pro tělovýchovné aktivity zlepšila rekonstrukce tělocvičny na prvním stupni. Třídy prvního stupně vybavené digitálními technologiemi jsou vlivem nižší kvality internetového připojení obtížněji využitelné. Zajištěním pomůcek pro základy programování škola již prakticky započala změnu pojetí výuky informatiky. Výhodou pro činnost školní družiny v budově ve středu města je možnost využívat venkovní dvůr, tělocvičnu i další prostory školy.

Škole se daří získávat další finanční prostředky z projektů a dotací. Významnou podporou jsou i sponzorské příspěvky, především od místních firem, např. na úhradu působení rodilého mluvčího, na technicky zaměřené zájmové kroužky nebo učební pomůcky.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávání na prvním stupni bylo promyšlené, metody a formy výuky především podporovaly dosažení vzdělávacího cíle, občas byly vhodným způsobem posilovány postoje hodnoty. Častá byla úvodní motivace k učení, žákům byl dáván prostor pro vyjádření myšlenek. Vzájemná komunikace byla přátelská a vstřícná.

Učivo bylo často podpořeno praktickými ukázkami, občas místními zajímavostmi a výchovnými prvky ve vztahu k přírodě a její ochraně. V části hodin byly uplatněny názorné didaktické pomůcky. Výukové metody většinou umožňovaly aktivity alespoň v části hodiny mimo lavice, často v komunikačním kruhu na koberci nebo před tabulí. Pro zlepšení pozornosti žáků byly v části hodin zařazeny krátké relaxační pohybové chvíle. Žáci byli průběžně podněcováni k úspěšné práci. V několika hodinách řešený úkol vyvolal cílenou diskusi. Občas byla zařazena práce ve skupinách nebo ve dvojicích. Žáci vedli na dané téma rozhovory, pracovali se zadanými informacemi nebo porovnávali různá řešení. V malé míře byla výuka diferencovaná pro rychlejší nebo nadanější žáky.

Přítomné asistentky pedagoga účelně podporovaly žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a podle výukové situace ve třídě i ostatní žáky. Občas byly v hodinách pro rychlejší žáky připravené další úkoly. Pravidelnou součástí výuky byla kontrola splnění úkolů, buď společná, nebo vzájemně mezi spolužáky. Digitální technika byla ve výuce krátce využita učitelem, kvalita elektronického připojení v budově nebyla optimální. Hodiny byly většinou uzavřeny slovní pochvalou žáků, někdy učitelé sami shrnuli její obsah. Součástí většiny hodin bylo krátké sebehodnocení a vzájemné hodnocení. Výjimečné bylo shrnutí výuky se zapojením žáků.

Klidná a přátelská pracovní atmosféra byla v hodinách i na druhém stupni. Častěji bylo oznámeno téma hodiny a její struktura, méně zřetelně cíl a očekávání od žáků. Činnosti na sebe promyšleně a logicky navazovaly. Jako při předešlé inspekci bylo výrazněji zastoupeno frontální vedení výuky. Někteří učitelé si již osvojili zařazování aktivnějších činností žáků ve skupinách a krátce i ve dvojicích.

V jazykovém vzdělávání byla z větší části patrná snaha zapojit žáky do výuky kladením otázek. Delší řízené rozhovory ale příliš nepodporovaly u žáků aktivitu, zapojoval

se většinou malý okruh žáků. Řešení a shrnutí úkolu častěji vyvodil sám učitel. Vzdělávací obsah byl předáván v jedné úrovni náročnosti, potřebná diferenciaci a individualizace úkolů podle výukových možností žáka chyběla. Styl výuky byl do jisté míry ovlivněn chybějící kvalifikací, délkou praxe i zkušenostmi s výukou v jiném stupni vzdělávání. Komunikační úroveň vyučujících v cizím jazyce byla velmi dobrá, ale převažovaly více komentáře a vysvětlování v českém jazyce. Někteří žáci byli po celou hodinu pasivní a pouze sledovali proces, malá část z nich výborně reagovala a komunikovala. Příležitostí ke zlepšení je ve volbě činnostních forem práce a promyšlené aktivizaci, v cizím jazyce např. využitím audiovizuálních ukázek. Pestré výukové formy a zdařilá skupinová práce s rotací různých rolí jejich členů byly vhodně uplatněny v dějepise. V předmětu osobnostně sociální výchova vedenou odborně proškolenou učitelkou byli žáci nenásilně vedeni k přemýšlení, rozvoji poznání a vlastní volbě možných řešení situací. Přirozenou součástí byla práce s cvičnými sešity (tzv. instrumenty).

V přírodovědných předmětech i matematice byla úroveň výuky podnětná a zdařilá. Účelně byly zařazeny demonstrační pokusy, využita interaktivní digitální technika, samostatná práce žáků s tablety i promyšlená praktická činnost žáků ve dvojicích. Vhodně byly zvolené názorné pomůcky a podpůrný didaktický materiál. Často na základě pozorování, měření a propojování s praktickým životem došli sami žáci ke správnému řešení a vyvození závěrů. I když hlavním nositelem informací byl převážně učitel, žáci se nebáli projevit svůj názor, přihlásit se a komunikovat. Výuka matematiky byla činnostní, nechyběla potřebná názornost řešení. Pro výraznější podporu rychlejších i nadanějších žáků je vhodné některé úkoly diferencovat.

Přístup žáků k rozvoji pohybových dovedností v tělesné výchově na obou stupních byl pozitivní. Převládala radost z pohybu a ochota cvičit. Někteří žáci prováděli cviky neúplně nebo nepřesně, jejich korekce učitelkou nebyla prováděna důsledně. Velmi dobře byla promyšlená struktura pohybových činností s prvky týmové spolupráce. Nebyl opomenut pitný režim a krátké oddechové chvilky.

V závěru hodin většina učitelů nehodnotila práci žáků z pohledu stanovených cílů a následně účelně nezařadila prvky formativního hodnocení. Žák nezískal informace o míře zlepšení a učitel potřebnou zpětnou vazbu. Na žáky celého spektra byly kladeny většinou stejné požadavky. Sebehodnocení žáků většinou ve stručné formálnější podobě bylo součástí některých hodin. Některé nabízející se situace nebyly využity pro vzájemné objektivní hodnocení. Méně času zbývalo pro shrnutí a ověření pochopení učiva žáky.

Ve školní družině měli žáci po dopoledním vyučování dostatek času pro odpočinek, pohybovou relaxaci i rozvoj nadání při různých činnostech. Nabízené aktivity byly v souladu s potřebami žáků mladšího školního věku. Denně mají možnost pobytu venku v okolí školy, za příznivého počasí také na školním dvoře nebo mimo areál školy. Podle zájmu mohou žáci navštěvovat různě zaměřené zájmové kroužky. Vychovatelky pro žáky připravují řadu tematických akcí a projektů, pravidelná je spolupráce s městskou knihovnou. Pozitivní je pro sociální rozvoj kolektivů prázdninová činnost školní družiny jednou za tři roky (školy se ve městě střídají).

Hodnocení výsledků vzdělávání

Informace o organizaci školy a vzdělávací nabídce jsou zákonným zástupcům i veřejnosti poskytovány prostřednictvím výroční zprávy o činnosti školy, školních webových stránek i zpráv v místních městských novinách. Zákonní zástupci jsou informováni o výsledcích

vzdělávání svého dítěte různými formami, např. ve společném informačním elektronickém systému, konáním společných schůzek nebo konzultací.

Dosaženou úroveň očekávaných výstupů učitelé ověřují běžnými hodnoticími nástroji, prioritou je klasifikace. Vzdelávací výsledky žáků i na úrovni tříd jsou sledovány v rámci jednání pedagogické rady, kde převažuje sumarizace výsledků. Částečně se analýzou a sjednocením přístupu v hodnocení zabývají metodické sdružení a předmětové komise.

Na konci školního roku 2020/2021 prospěly s vyznamenáním přibližně dvě třetiny žáků a jedna třetina prospěla. Oproti inspekci v roce 2015 je to zlepšení. Z části je ovlivněno respektováním doporučení MŠMT k pozitivnímu hodnocení po období distanční výuky. Ve výuce anglického jazyka byli stupněm výborný hodnoceni žáci v prvních dvou ročnících, což má příznivý vliv na jejich další motivaci k učení. Významným prvkem je také působení rodilého mluvčího v hodinách a metoda CLIL zavedená do nejazykových předmětů. Žákům s rizikem školního neúspěchu učitelé poskytují doučování a konzultace pro snadnější zvládnutí učiva. Snížená známka z chování byla udělena v jednom případě. Na druhém stupni přibýlo neomluvených hodin. Rizikové chování žáků řeší školské poradenské pracoviště poměrně efektivně, v některých situacích ve spolupráci s odbornými pracovišti a institucemi. V případě potřeby jsou udělována kázeňská opatření, k posílení pozitivního chování a zájmu o učení četné pochvaly třídních učitelů a ředitelky školy. Úspěšnost žáků škola sleduje u jednotlivých přijímacích zkoušek na střední školy a má informace o dalším průběhu jejich vzdělávání ze škol, zákonných zástupců a samotných absolventů školy.

Preventivní aktivity se uskutečňují prostřednictvím výuky, tematických programů a činností různě zaměřených zájmových kroužků. Škola vytváří příležitosti pro rozvoj technických, manuálních i dovedností žáků v oblasti ICT zaměřených na robotiku, programování a nahrávání videí. K utváření pozitivního klimatu ve škole napomáhají organizované sportovní aktivity, např. kurzy plavání a lyžování, cyklokurz, týdenní kurz jachtingu, atletický čtyřboj.

Závěry

Vývoj školy

- Obměna pedagogického sboru a personální změny na pozici zástupkyně ředitelky školy a výchovné poradkyně,
- další zlepšení materiálních podmínek ve prospěch vzdělávání žáků.

Silné stránky

- Funkční spolupráce a sdílení zkušeností uvnitř pedagogického sboru,
- pro obohacení výuky anglického jazyka a zvyšování odbornosti učitelů škola využívá různé projekty a získává další finanční prostředky,
- pestrá nabídka zájmových kroužků a realizované mimoškolní aktivity napomáhají k utváření pozitivního klimatu ve škole a prevenci rizikového chování žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně pozornosti je věnováno účinnému formativnímu hodnocení, ověřování pochopení učiva a zhodnocení hodiny ve vztahu ke stanovenému cíli zejména na druhém stupni,
- malá míra diferenciací výuky, která by více podporovala využití individuálního učebního potenciálu žáků,

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- promýšlet aktivizaci žáků, více volit činnostní formy práce a vytvářet příležitosti pro spolupráci,
- poskytovat metodickou pomoc vyučujícím při naplňování a vyhodnocování funkčnosti podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami výchovnou poradkyní,
- zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků na formativní hodnocení, práci se vzdělávacími cíli a aktivní metody učení,
- minimalizovat ve výuce cizího jazyka komunikaci v českém jazyce,
- věnovat více času závěrečné části vyučovací hodiny,
- zvýšit četnost hospitační činnosti vedení školy a vzájemných hospitací pedagogů pro zlepšování hodnotících procesů úrovně vzdělávání,
- častěji využívat dostupné prostředky digitálních technologií žáky,
- sjednotit aktualizované a doplňované verze dokumentů školy,
- pokusit se o zlepšení internetového připojení na prvním stupni pro funkční využívání digitální techniky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 7. 3. 2022
2. Potvrzení ve funkci ředitelky základní školy na období do 31. 7. 2026 ze dne 14. 4. 2020
3. *Koncepce rozvoje školy na období 2020 – 2026* ze dne 20. 3. 2020
4. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2020/2021 ze dne 6. 10. 2021
5. Školní matrika, školní rok 2021/2022
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Učíme se pro život*, verze č. 9 s platností od 1. 9. 2021
7. Školní vzdělávací program pro školní družinu *Se sluníčkem za poznáním* s platností od 30. 8. 2019
8. Třídní knihy, školní roky 2021/2022
9. Přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny, školní roky 2021/2022
10. Rozvrhy hodin tříd a pedagogů, školní rok 2021/2022
11. Školní řád základní školy s účinností od 29. 10. 2020 včetně přílohy č. 1 a č. 2 a Pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků s účinností od 24. 2. 2021

12. Vnitřní řád školní družiny s platností od 22. 2. 2022
13. Záznamy z jednání pedagogických rad a metodických orgánů, školní roky 2020/2021 a 2021/2022
14. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování žáků, školní rok 2021/2022
15. Výběr z personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková,
školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková v. r.

PhDr. Martina Černá, školní inspektorka

PhDr. Martina Černá v. r.

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

PaedDr. Marta Hunalová v. r.

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Bc. Lenka Kalinová v. r.

V Pardubicích 2. 4. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Monika Dušková, ředitelka školy

Mgr. Monika Dušková v. r.

V Lanškrouně 13. 4. 2022